

Hurup Bio

Af Svend Sørensen, Museet for Thy og Vester Hanherred

Det gamle hotel i Hurup - Håndværker- og Afholdshotel (nu Ydes Boligmontering).

De levende billeder fik liv ved kulbuelampens skær. Derfor var muligheden for at opleve filmstrimlens magi afhængig af elektricitetens udbredelsen. På det område var Hurup godt rustet, eftersom det var folk fra Hurup, der tændte for de første el-kontakter i Thy den 29. november 1904. Muligheden blev dog ikke straks udnyttet, hvorimod man i Thisted åbnede biograf samme år, som byen fik elektricitet, nemlig 1906.

Selv om forsyningen af strøm altså var i orden, så savnedes der egnede biograflokaler i Hurup. Det fik man i 1912, da forhuset på Hurup Afholdshjem blev forsynet med en ekstra etage, hvor Hurup Håndværker- og Borgerforening indrettede en sal. Byggeriet kostede ca. 12.000 kr. Det var 2.000 kr. mere end beregnet og skyldtes blandt andet, at man for at overholde byggevedtægten måtte sætte halve sten på hele afholdshjemmet. Så blev der i øvrigt også penge til en septiktank. Afholdshjemmet blev senere til Hotel Hurup, nu Ydes Boligmontering.

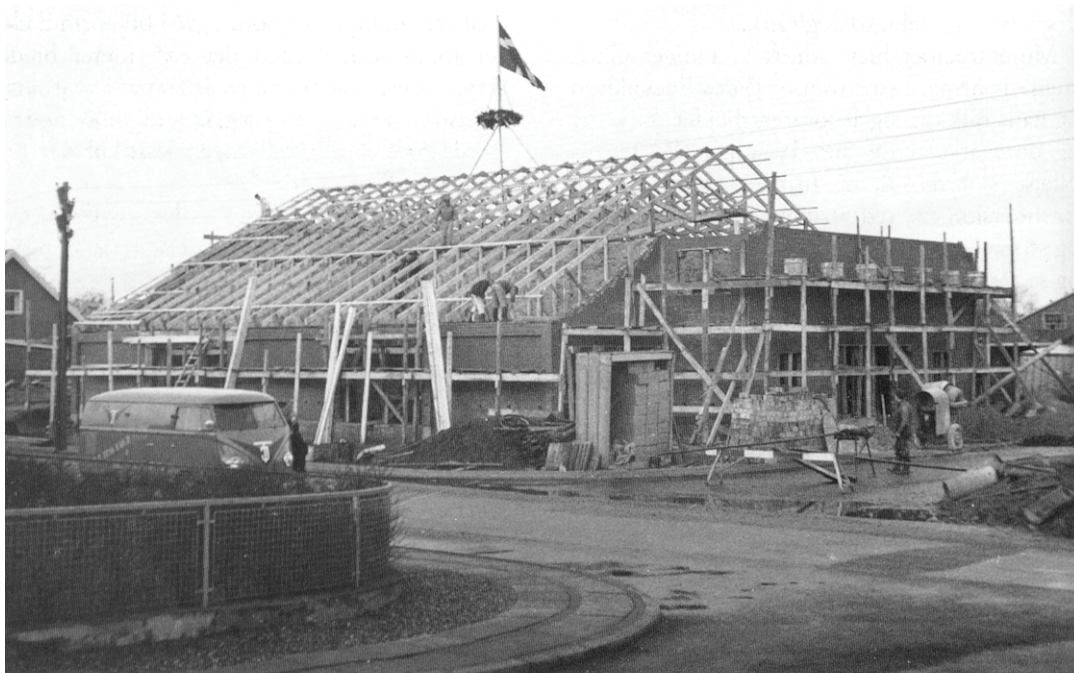
Ifølge Børge Steffensens bog "Hurup i 100 år" fik Hurup biografbevilling i 1912. Denne oplysning passer altså fint med, at det var håndværkerforeningens sal oven på Afholdshjemmet, der var den ydre anledning til

den første biografkultur i Hurup; men det behøver ikke nødvendigvis at udelukke, at der tidligere har været afholdt filmforevisninger i Hurup.

Elektriciteten blev i starten kun brugt til kulbuelyset, hvorimod biografmaskinen blev trukket med håndkraft. Det var fotograf Marius Hansen, der kørte maskineriet, fortæller Herluf Andersen i Sydthy Årbog 1988. I 1912 hed værten på afholdshjemmet Zartov, men der er næppe tvivl om, at det var den lokale fotograf, der var fagmanden. Mange år senere fik Hotel Hurup imidlertid en ejer, der var levende optaget af filmens magiske verden. Det var Chr. K. Hansen.

Chr. Kammersgård Hansen blev født i Ydby i 1914. Han var udlært baker i Århus og aftjente sin værnepligt ved livgarden. Derefter sejlede han som baker med et af ØK's skibe, før han i 1938 slog sig ned som baker i Morup Mølle og giftede sig med Lydia Nielsen. Hun blev født i Tvolm i 1916 og havde før giftermålet været ude at tjene, bl.a. hos en købmand og en jordemoder.

Lydia og Chr. K. Hansen købte Hotel Hurup af Holger Hansen ved juletid i 1951 og flyttede ind i februar måned året efter. På det tidspunkt var der biografforestilling hver aften på hotellet, hvis ikke salen var i brug til andre

Hurup Bio under opførelse.

arrangementer. Det var dog ofte tilfældet fredag og lørdag.

1950'erne var generelt en god tid for danske biografer, og i 1956 gik Chr. Hansen i gang med byggeplanerne til en ny biograf. Byggegrunden havde han erhvervet, mens han endnu var bager. Der var tale om nogle nedlagte forevisningshaver, som blev drevet af Sydthy Husmandskreds. Da haverne blev nedlagt, købte Chr. Hansen, hvad der svarede til to byggegrunde. Han havde planer om at bygge et småkagebageri, men nu blev det altså aktuelt med mere åndelig føde.

Chr. Hansen allierede sig med den lokale arkitekt Ove Andreasen, der lavede tegningerne i teknisk samarbejde med ingeniør Behrens fra Bang & Olufsen i Struer. Udgravningen af grunden på hjørnet af Nygade og Bryggerivej begyndte i oktober 1956, og selv om murerarbejdet var generet af orkanskader, blev byggeriet fuldført til tiden. Byggematerialerne, bl.a. de mørkerøde mursten og de sorte eternitplader til tagbeklædningen, blev leveret af Næssund Teglværk og Helligsø Teglværk.

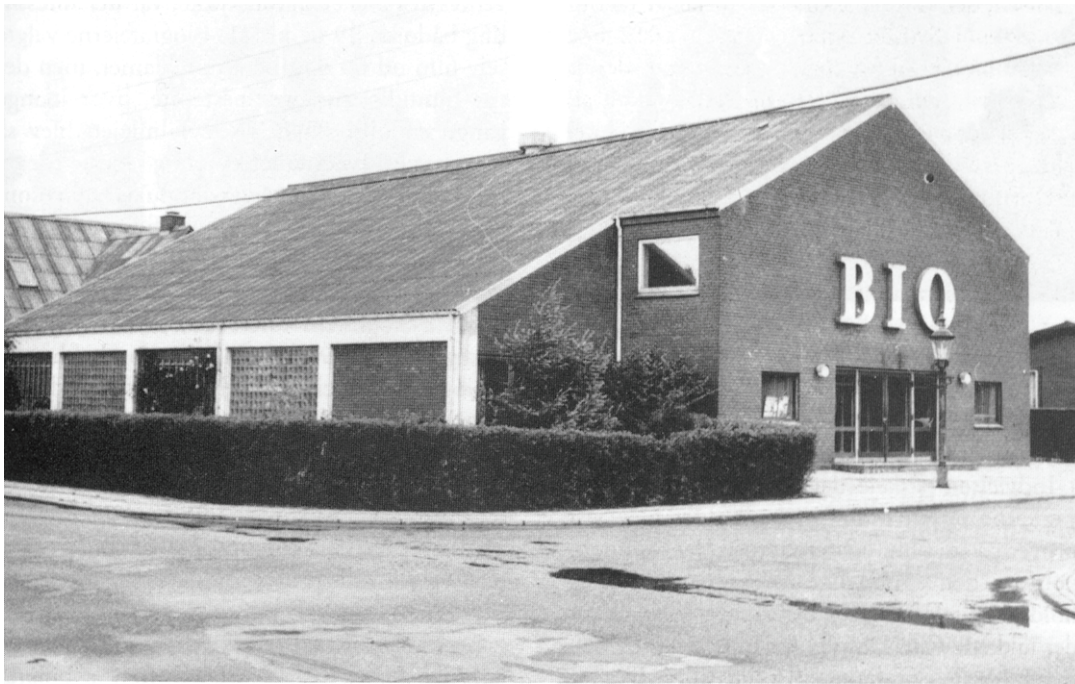
Murerarbejdet blev udført af Holger Christensens firma, mens tømrer Peder Enevoldsen og hans folk tog sig af tømrerarbejdet. Vinduer og døre af teaktræ blev lavet på Eli Odgård Nielsens værksted, og firmaet Harry Jensen, Brønderslev, leverede paneler, gulvbeklædning og stole. Installatør J. Søgaard tog sig af varme og sanitet, mens E. Strangholt sørgede for

blikkenslagerarbejdet. Manufakturhandler Børge Graugaard ophængte gardiner, og maler Mogens Brix Kronborg satte kulør på den nye biograf. Senere blev biografen udsmykket med ti malerier af kunstmaler Kobberup.

Den nye biograf med 288 siddepladser blev indviet påskelørdag, den 20. april 1957. Allerede inden påske bragte Thisted Amts Tidende en artikel af lokalredaktør Børge Steffensen, der bl. a. skrev: "Mange købstæder vil misunde Hurup det elegante teater, som nu bliver åbnet". Om indretningen hedder det: "Salen er indrettet med megen smag og diskret elegance. Væggene er i godt to meters højde beklædt med mahogniplader, som også i buform dækker foran scenen med det 8x5 meter brede lærred. Over panelerne er der tapet i abstrakte mønstre, medens bagvæggen ud mod operatørrummet er beklædt med akustikplader for lydvirkningsens skyld.

Der er 300 siddepladser i salen, og de er fordelt med nogle bønnerækker længst fremme mod lærredet, 1. og 2. parker og 1. og 2. terrasse. I parkettet er stolene beklædt med rødt kunstlæder, og på terrassen er anvendt grønt plys. Gulvet er skrånende, og stolerækkerne er anbragt sådan, at der fra hver plads er frit udsyn til lærredet. Hurup har dermed fået den største biografosal i Thy, og når man har haft lejlighed til at se udstyret, vil man også sige - uden sammenligning den mest elegante".

Avisen kunne desuden oplyse, at biografen

Hurup Bio havde indgang fra Bryggerivej og havde adressen Bryggerivej 10. Privatboligen bag biografen er Nygade 11.

var forsynet med stationsbyens første neonskilt i form af de tre lysende bogstaver BIO. Neonlysene krævede vekselstrøm, så der måtte installeres et omformeranlæg, hvilket også var nødvendigt til fremviserne. Først i 1960 gik Hurup over fra jævnstrøm til vekselstrøm.

Indvielsen påskelørdag var en fest for håndværkerne og en indbudt kreds. Der blev vist prøver på tre film, og derefter var der sammenkomst i den rummelige foyer, hvor der blev holdt flere taler. Sognerådsformand Johs. Olander takkede Chr. Hansen for initiativet, og den nye biograf ejer udtalte sin tillid til, at biografene i fremtiden kunne klare sig i konkurrence med fjernsynet, når blot man fulgte med i udviklingen. Efter den officielle indvielse var det publikums tur, og 2. påskedag åbnede biografen med ikke mindre end tre forestillinger.

Årene efter indvielsen blev en travl tid for familien Hansen, der skulle klare driften af såvel hotel som biograf. På hotellet var der hjælp af en kokkepige og en stuepige, mens der var en dame til at tage sig af rengøringen i biografen. Billetsalget i biografen klarede Chr. Hansen selv, mens det var Lydias opgave at passe kiosken. Hun har dog i tidens løb haft god hjælp af sine to døtre.

Selve filmforevisningen blev varetaget af to operatører, der klarede opgaven på skift. Flere personer har været tilknyttet biografen som operatør, men de mest "stabile" har været Knud

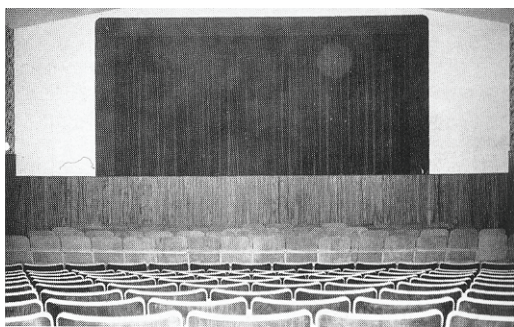
Nyvang samt Knud Sørensen, der selv blev biograf ejer i Brabrand. Ud over operatøren skiftedes Chr. og Lydia Hansen til at have "vagtjenesten" i salen.

Som hovedregel var der forestilling hver aften kl. 20. Desuden var der børnefilm søndag eftermiddag og "midnatsforestilling" fredag og søndag aften kl. 22. Hvis en film kunne forventes at blive et tilløbsstykke, var der forestilling både kl. 19 og kl. 21. Biograf ejerne valgte selv film ud fra de tilsendte reklamer, men det var filmudlejerne, der bestemte, hvor mange gange en film skulle vises. Filmlejen blev så beregnet ud fra antallet af solgte billetter.

Når der var tale om nye, populære film som f.eks. Morten Korch-film, var filmen på programmet en hel uge, ellers var det almindeligt med to film om ugen. Lydia Hansen husker dog fra biografens første tid, at filmen De ti bud gik i to uger. Da skulle alle mand af hus og i biografen. Cecil B. DeMille indspillede filmen i

Fra foyeren i den nye biograf.

Biografsalen med fortæppe af blå velour.

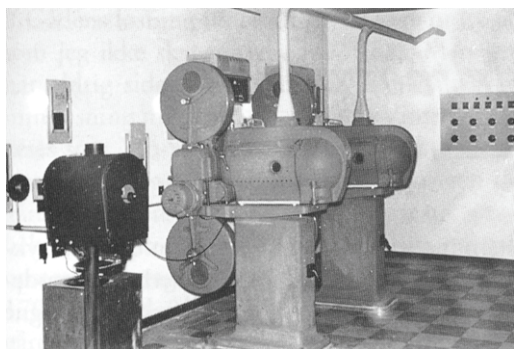
Lydia og Chr. K. Hansen fotograferet ved en datters bryllup den 1. august 1964.

1920'erne, men det var hans genindspilning fra 1956, der blev én af filmhistoriens største succeser. I en opgørelse i 1990-priser over film med størst indtjening indtager den 5. pladsen på listen, der toppes af Borte med blæsten.

Efter seks år med to arbejdspladser helligede familien Hansen sig i 1963 driften af biografen. Hotel Hurup blev solgt til Anders Møller, der i øvrigt var udlært som baker hos Chr. Hansen, da han havde bageriet i Morup Mølle. Lydia og Chr. Hansen flyttede til et nyopført hus i Nygade bag ved biografen.

Chr. Hansen nåede ikke pensionsalderen, og han måtte slutte et virksomt liv i 1978. Det var et liv, hvor der havde været plads til andet end arbejde, bl.a. var han i flere år formand for Hurup Idrætsforening. Efter sin mands død førte Lydia K. Hansen biografen videre med hjælp fra sønnen Finn Hansen, der er den yngste af ægteparrets fire børn. Allerede som barn kunne han ikke få nok af film og så næsten alle forestillinger flere gange.

Tiderne var efterhånden blevet svære for biograferne, og i 1985 valgte Lydia Hansen at køre den sidste forestilling i Hurup Bio. Ifølge hendes eget udsagn lykkedes det at tage konkurrencen op med fjernsynet, men det blev for alvor svært at drive biograf, da først videomaskinerne holdt deres indtog i hjemmene. Hun solgte biografen til købmand Jens Pedersen fra Spjald, der drev

Operatørrummets to nye Bauer 12 forevisningsapparater.

forretning i biografen under navnet ABC-lavpris. Efter hans pludselige død blev forretningen overtaget af Jaco-kæden, der i 1988 åbnede en ny forretning i Jernbanegade. I 1994 skiftede navnet fra ABC-lavpris til Jaco, mens forretningen i biografbygningen drives under navnet Alta.

Efter salget af biografen flyttede Lydia Hansen til et hus på Bryggerivej, hvor hun nyder sit otium. Men tiden går ikke med at se film i fjernsynet. Dem har hun set nok af, selv om hun af og til kan lokkes til at se en god, gammel dansk film.

★ HURUP BIO

Thys største og mest moderne teater

Mandag og tirsd. kl. 20 cinema-
scoopefilmen i farver:
**EN VERDENSOMSEJLING
UNDER HAVET**

Onsdag og torsdag kl. 20 den
amk. farvefilm i widescreen:
EN MAND ALENE

Announce i Thisted Amts Tidende, april 1957. Der reklameres med den nyeste teknik: cinemascope og widescreen.

Ved widescreen skabes det brede filmformat ved at afmaske filmen foroven og forneden under forevisningen. Cinemascope-film optages med særlige linser, der presser billedet sammen i bredden - under forevisningen spredes billedet ud i bredformat ved hjælp af cinemascope-linser. Denne teknik blev lanceret i 1953 af et amerikansk filmselskab som modtræk mod tv's fremmarch.

Kilde: Sydthy Årbog 1997, side 81-85.